

**PRAVILNIK O FIZIČKOJ KULTURI ZA MALOLJETNIKE NA
IZDRŽAVANJU KAZNE MALOLJETNIČKOG ZATVORA
ILI ZAVODSKIH ODGOJNIH MJERA U ZAVODIMA
ZA IZVRŠENJE KRIVIČNIH SANKCIJA, PRITVORA
I DRUGIH MJERA BOSNE I HERCEGOVINE**

OPĆE ODREDBE

Član 1.

Polazeći od principa da građaninu treba da se omogući njegovanje i razvoj njihove tjelesne ličnosti, obzirom da fizička kultura kao novo ljudsko pravo, svrstano u ljudska prava i slobode ima sve veći značaj za zadovoljenje potreba građana, posebno mlađih lica, kao i da postoji društvena obaveza od najniže do najviše lokalne ili državne zajednice, da omogući sve pretpostavke za ostvarivanje navedenih prava i potreba, uključujući njihovo provođenje i u vaspitnim i Zavodskim ustanovama za smještaj maloljetnih lica.

Član 2.

Ovim pravom ostvaruje se jedan od minimalnih evropskih propisa i standarda koja se primjenjuju prema zatvorenicima i pritvorenicima, a to je poštivanje ljudskih prava, posebno očuvanje fizičkog i mentalnog zdravlja svakog lica, na izdržavanju kazne zatvora.

Član 3.

Svrha ovih pravila da se nastoje postaviti principi, pravila i dobra organizacija izvršenja kazne i prakse postupanja sa maloljetnicima, inspirišući se shvatanjima koja su danas opšte prihvaćena u savremenoj penologiji, kao i osnovnim postavkama najboljih savremenih tretmana i sistema prema maloljetnoj kategoriji lica u koju spada posebno, primjena fizičke kulture.

PRAVA I OBAVEZE

Član 4.

Licima koja izdržavaju kaznu maloljetničkog zatvora obezbjeđuje se mogućnost bavljenja sportom.

Mladi zatvorenici moraju dobiti, za vrijeme koje je određeno za vježbu, tjelesno vaspitanje koje razonođuje takvo lice.

U tom smislu nadležni organ, treba im staviti na raspolaganje teren, uređaje, opremu kao i po mogućnosti druge sadržaje.

Član 5.

Tokom izvršenja kazne maloljetničkog zatvora, zatvorenici će učestvovati u odgojnim, kulturnim, sportskim i drugim djelatnostima.

Član 6.

S ciljem postizanja pravilnog psihofizičkog razvoja maloljetnika, osim opće naobrazbe, školovanja, preodgoja, organizuju se i razne slobodne aktivnosti, od kojih se posebna pažnja posvećuje tjelesnoj kulturi i sportskim manifestacijama.

Ove aktivnosti, dopunjavaju u velikoj mjeri akcije planirane u programu tretmana, preodgoja i razvoja maloljetnika, zbog kojih razloga se smatraju kao neizostavne penološke mjere u preodgoju i razvoju maloljetnika.

Član 7.

Bavljenje fizičkom kulturom i sportom, daje doprinos u otklanjanju prepreka njihovoj specijalnoj adaptaciji i društvenom razvoju uopće.

Fizička kultura, stvara društveno korisne navike kod maloljetnika u pravcu stvaranja navika za korisno korištenje slobodnog vremena.

Fizička kultura između ostalog utiče na pravilniji fizički razvoj maloljetnika što ima svoj uticaj na bržu socijalnu adaptaciju maloljetnika u društvu.

Član 8.

Fizička kultura i sport posebno kod maloljetnika razvija kolektivno druženje, takmičarski i sportski duh, koji jača individualni karakter maloljetnika, koji se ogleda u svijesti da sebičnost, izolovanost ili grubost ne mogu dovesti do sportskog uspjeha ili rezultata, što podiže pozitivni nivo psihofizičke aktivnosti maloljetnika.

Član 9.

Prihvatanje sporta i fizičke kulture kao važne djelatnosti u slobodnom vremenu i van nastavnih i drugih obaveza, preventivno utiče da se maloljetnik usmjeri da slobodno vrijeme iskoristi, u koristan oblik aktivnosti i nakon izdržane kazne ili zavodske odgojne mjere.

To će istovremeno, uticati da maloljetnici na slobodi manje posežu za štetnim i devijantnim pojavama, kao što su alkohol, droga i drugi oblici toksikomanije i socijalne apatije ili neaktivnosti.

Član 10.

Fizička kultura smatra se da spada u poseban dinamični proces tretmana maloljetnika, koji ubrzava proces prevaspitavanja.

Fizička kultura utiče na ličnost maloljetnika, posebno u dijelu unutrašnjeg preobražaja, razvoja njegove lične kvalitete i karaktera, u pravcu njegovog društvenog prilagođavanja (kolektivno sportsko druženje, takmičenje, treniranje kao i druge vrste aktivnosti uz međusobno povjerenje, poštovanje druge ličnosti, odvijanje aktivnosti bez konflikata i slično).

Član 11.

Navedena kultura pruža maloljetniku da u sportu pokaže svoje sposobnosti, želju za postizanjem određenih sportskih rezultata, identifikaciju sa sportskim ličnostima od autoriteta, a sve u cilju aktiviranja i razvijanja navika za kolektivno druženje i igru, kao jedan segment u nizu uslova za pozitivan individualni razvoj i preodgoj svoje ličnosti.

Član 12.

Sportska takmičenja sadrže duh nadigravanja, moralna pravila sportske igre i imaju za cilj da ograniči unutrašnju agresivnost, obezbijedi sigurnost takmičara, i koja istovremeno razvijaju veći nivo angažovanosti, samoprijedora i požrtvovanja. Time se kod maloljetnika postiže «sopstvena transcendencija» u razvoju ličnosti, karaktera, ljudskom i humanom ponašanju, tako povezujući razvoj ljudskog tijela i duha, a posebno u stvaranju etičkih vrijednosti kod maloljetnih lica.

Član 13.

Između ostalog, jedan od zadataka tjelesnog i zdravstvenog odgoja jeste njegovanje pravilnog i lijepog držanja tijela. Time se omogućava maloljetnom licu da se u svom preodgoju i razvoju, približi i lijepom i biološki ispravnom položaju tijela.

Član 14.

Pravilna fizička kultura, uz vođenje i praćenje od stručnog lica-nastavnika za fizičku kulturu, preventivno utiče na sprečavanje nastanka deformiteta na pojedinim dijelovima tijela maloljetnog lica.

Član 15.

Pravilne vježbe prema uputstvu nastavnika u kruga Zavoda, sprečavaju nastajanje deformiteta ili njegovo otklanjanje u prvim pojavnim oblicima, a koje se stručno nazivaju vježbe prve grupe.

U vježbe druge grupe, su svrstane vježbe, za otklanjanje deformiteta u prvom razvojnom stadiju maloljetnog lica ili u stadiju labave deformacije kod koje dolazi do promjena samo na muskulaturi, dok su ligamentozni aparat i koštani sistem još uvijek neoštećen.

Član 16.

Pravilnost fizičke kulture ne samo da sprečava i otklanja prve negativne pojavne oblike deformiteta tijela nego istovremeno utiču na sve ukupne psihofizičke osobine maloljetnika posebno na pravilan razvoj njegove motorike, opažanja, refleksa, bolje orijentacije u prostoru, savladavanja unutrašnjeg straha od visine, dubine vode što stvara ličnost čvršćeg karaktera, odlučnosti, samopouzdanja kao i izgrađivanje navike lijepog i pravilnog držanja tijela.

Član 17.

To se postiže dugotrajnim vježbanjem i navikavanjem, uz upute i praćenje od strane nastavnika, što obavezuje sve Zavode ili odgojne centre, da posjeduju potrebne prostore i opremu i druga sportska pomagala u cilju što uspješnijeg odvijanja procesa tretmana iz oblasti fizičke kulture.

Član 18.

U toku pet radnih dana u jednoj sedmici, omogućit će se najmanje tri puta po dva školska časa fizičke kulture.

U danima preko vikenda ovim licima, omogućit će se fizičke i sportske aktivnosti od po najmanje tri školska časa.

Član 19.

U granicama mogućnosti Zavoda, planirat će se i izvoditi izleti u prirodu, radi načina uspostavljanja pravilnog kontakta sa prirodom i njenim sadržajima.

Duže pješaćenje i boravak u prirodi blagotvorno djeluje na aktiviranje muskulature tijela, funkcije kardiovaskularnog i respiratornog sistema, kao i suzbija nepoželjne posljedice dužeg sjedenja u školskoj klupi.

Pored psihofizičke koristi boravka u prirodi i izleta, isti doprinose i obrazuju maloljetna lica o raznim aspektima prirode, njenim rijetkostima, bogatstvima određenih prirodnih vrsta ili historijskim znamenitostima, kao i o značaju njenog očuvanja i zaštiti okoline, kao i elementarnim pojmovima iz navedene oblasti.

Član 20.

Prilikom boravka u prirodi prema nastavnom programu, može se organizovati više izlazaka u prirodu van kruga Zavoda, da bi se maloljetna lica upoznala sa geografskim pojmom orijentacije u prirodi i prostoru na osnovu stručnih pomagala kao što su kompas, geografska karta ili putem prirodnih pojmova, a sve u cilju pravilnog psihofizičkog razvoja, orijentacije i preodgoja maloljetnika.

Član 21.

U sklopu ljetnih aktivnosti, ljetnog raspusta i rada maloljetnika, potrebno je organizovati obučavanje neplivača. Ova aktivnost je korisna radi stvaranja osjećaja sposobnosti održavanja na površini vode, što stvara određenu sigurnost i pozitivno utiče na stvaranje stabilnog karaktera maloljetnika, unutrašnje sigurnosti u vlastitu ličnost u procesu preodgoja navedene kategorije lica.

Član 22.

Maloljetnici kao prekršioci zakona, predstavljaju u biopsihičkom i socijalnom smislu posebnu kategoriju, za čije prevaspitavanje i otklanjanje devijantnog ponašanja ili težih povreda društvenih normi se primjenjuju u penološkom smislu druge mjere u odnosu na punoljetne izvršioce, zbog čega su odgojne mjere sa drugim društveno korisnim aktivnostima (fizička kultura, sport, učenje i dr.), prihvaćene kao osnovne krivične sankcije za maloljetnike, a samo izuzetno pod određenim okolnostima propisanim zakonom, može im se izreći i izvršiti posebna kazna lišenja slobode-maloljetnički zatvor.

Zato, fizička kultura, sport i druge slične djelatnosti, kao posebno društveno korisne aktivnosti, i novo afirmisano ljudsko pravo, u značajnoj mjeri će doprinijeti u sveukupnom cilju preodgoja i prevaspitavanja maloljetnika, njihovom razvoju ka usvajanju društveno prihvatljivih vrijednosti, a sve s ciljem lakšeg uključivanja u uslove života na slobodi, kao i ponašanju u skladu sa zakonom i postajanjem korisnog člana civilnog društva.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 23.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu danom donošenja, a objavit će se u «Službenom glasniku Bosne i Hercegovine» .